

Biblická hodina – 01.07.2021

Suspírium: „Ja som Hospodin, tvoj Boh, ktorý Ťa vyviedol z Egypta. Iného Boha, ako som ja, nepoznáš a záchranca mimo mňa nejstvue (Oz 13,4).“ Amen.

Začiatočná pieseň: Žalm č. 119: 53-56: „Sviectou je mojim nohám Tvoja reč...“

Modlitba

Je ťažké i dnes odovzdať sa Ti celkom Pane a povedať jednoznačne: „Nasledujeme Ťa, kamkoľvek pôjdeš.“ Uvedomujeme si, že Ty si v nebi a my sme na zemi. Vieme, že Tebe patrí chvála, česť a sláva. Vieme, že Ty si jediný Boh, Ktorého potrebujeme, ale sami od seba sme maloverní, bojazliví a utiahnutí. Vyznávame Ti, že potrebujeme Tvoje svetlo, ktoré zažiari tam, kde sme sa nikdy neopovážili sami vkročiť. Drahý Kristus Pán, príď a navštív naše spoločenstvo, ktoré je predurčené na Tvoju slávu. Prosíme Ťa, odožeň naše zlé myšlienky a napoj nás živým prúdom Tvojej vody, aby sme vedeli, čo znamená Tvoje žiznenie pre nás, namiesto nás a za nás. Vyznávame Ti, že naša duša je opotrebovaná, láska vymizla z našich životov, vernosť sa vytratila z našej každodennosti, a badáme úpadok vzťahov. Bolí nás srdce i vnútro. Prosíme Ťa, vymeň to, čo je potrebné a vyriadi naše vnútro tak, aby si tam privlastnil všetko, čo ešte nie je Tvoje. V mene Ježiša Krista, vypočuj našu modlitbu.

Biblický text: Kniha Kazateľa 4. kapitola, od 13. verša po 16. verš

„Aj túto múdrosť som videl pod slnkom a bola pre mňa priveľká: Bolo malé mesto, v ktorom bolo málo mužov. Tu prišiel k nemu veľký kráľ, obklúčil ho a vystaval proti nemu veľké obliehacie veže. Našiel sa v ňom chudobný múdry muž a svojou múdrosťou zachránil mesto. Žiaden človek si však na toho chudobného muža nespomenul. Ja som však povedal: „Lepšia je múdrosť než sila,“ ale múdrosťou chudobného sa pohŕda a jeho slová nikto nevypočuje. Slová múdrych, vypočuté v pokoji, znamenajú viac ako krik toho, kto vládne nad hlupákmi. Lepšia je múdrosť ako nástroje boja. Jediný hriešnik zničí mnoho dobrého.“

Milí bratia a drahé sestry v Pánu Ježišovi!

13. verš

Verš uvádza podobenstvo o múdrosti, ktorá má svoje miesto pod slnkom. Usiluje sa dostať do popredia, ale stáva sa vzdialenou potrebou kvôli ľudskej túžbe po moci, majetku a vplyvu. Kazateľ podáva osobný príklad, čo videl a čo to pre neho

znamenal. Uvedomuje si, že jeho videnie nie je plné, ale veľmi žiaduce, a vyjadruje nielen svoje presvedčenie, ale i presvedčenie svojho ľudu. Samotná múdrosť chýba. Priveľkej múdrosti je málo, lebo človek pod slnkom chce viac a viac. Čo je také dôležité, priveľké, toho je tak málo. Nedostatočne podloženej múdrosti je v ľudskej spoločnosti veľmi málo.

14. verš

Ako je to s múdrosťou, veľmi pekne ilustruje príbeh o obliehanom meste. Podobenstvo poukazuje na to, že malých miest obliehaných veľkými armádami je nespočetne veľa. Dobývacie plány sú pripravené. Označenie mocný, veľký poukazuje na nespočetnú presilu. Tento boj je už prehratý. Autor pracuje s kolektívnou pamäťou Izraela, a každý vzápätí sa môže rozpomenúť na obliehanie Samarie z roku 722 pred Kristom, kedy Asýrčania zaútočili na Izrael alebo na obliehanie Jeruzalema, kedy sväté mesto bolo podobné vtákovi v klietke podľa svedectva IIKr 18-20. kapitoly.

15. verš

Z tých málo mužov, ktorí žijú v obliehanom meste, sa však vynára jeden. Nejaký chudobný, ale múdry muž. Muž bez mena s dvoma vlastnosťami. Kazateľ veľmi pekne narába s protikladmi: malý a veľký, nepatrný a mocný, bohatý a chudobný, múdry a hlúpy, a tým naznačuje nejasnosť udalostí. Záver aj pri prevahe síl, aj pri rozložení moci je dvojznačný. Zachráni múdry mesto alebo nie? Uposlúchne hŕstka mužov múdreho, ale chudobného muža alebo badajú skazu? Príjme múdre odporúčanie alebo obetuje celé mesto a vydá napospas nepriateľovi?

Kazateľ poukazuje na neurčitú záveru podobenstva, ale posledná časť: „*Žiaden človek si však na toho chudobného muža nespomenul*“ predpokladá, že každý zabudol na múdre slová chudobného človeka. Kazateľ napomína vlastný ľud: dejiny Izraela sa opakujú. Podobná nerozumnosť, pohrdanie s múdrosťou chudobných a bláznovstvo sa budú opakovať. Boli sme a aj sme nepočiteľní. Všetko, čo kazateľ vyslovil, sa netýka len minulosti, ale vzťahuje sa aj na prítomnosť Izraela.

Drahí kresťania! Zabúdame na múdre slová a pridržiavame sa vlastných pravidiel pričom obliehajú naše mestá. Sme pod záhubou, ale zabúdame a vždy sme zabúdali na to, čo povedali naši múdri a chudobní ľudia. Zabúdame. Sme zabudliví. Nevieime sa rozpamätať na múdre a vznešené slová našich praotcov, na múdre ponaučenia tých starých, ktorý ťažko a v biede zostali vždy prostí ľudia, ale svojou múdrosťou priniesli osov celému spoločenstvu. Zabúdame. Čo bude a čo je univerzálnym liekom na ohrozenie? Rozpomeň sa na Ježišove slová. Rozpamätaj sa ľud Boží, lebo Pán ťa vedie. Ty len vzývaj Jeho meno, ktoré je sväté, mocné a jedine Jeho boje sú víťazné.

16. verš

Záver podobenstva je jasný, ale kazateľ vyjadruje vlastnú myšlienku. Potreba moci a vplyvu je väčšia ako potreba múdrosti. Sila, prevaha človeka má svoju váhu a opodstatnenie pod slnkom. Kazateľovo sebaopotvrdenie je dôležitejšie ako hocičo. Viem, čo je dôležité pre svet, ale ja som presvedčený, že zvíťazí ten, kto sa oddá múdrosti. Sila sa neprejavuje len na bojiskách, pod nátlakom hrozby a mučenia, ale sila je aj odpustenie, kvílenie a pomoc. Nad silným bojom, nad mocou dobyvateľov sa vypína múdrosť, aj vtedy keď ju nikto neuposlúchne. Sama o sebe je zadosťučinením. Ona nepotrebuje mocenský vzrast. Ona nepotrebuje podporu. Ona nepotrebuje aktuálnosť. Ona nepotrebuje spoločenské ocenenie. Jej stálosť je garantovaná pravdivosťou. Ona sa udrží tam, kde ju položil samotný kazateľ. Múdrosť sa vypína. Múdrosť je na piedestáli života.

17. verš

Predošlý verš je posilnený touto definíciou. Prednášanú múdrosť sprevádza pokoj. Schopnosť vysloviť slová i schopnosť počuť ich vyžaduje sústredenie a pokoj. Protikladom je krik a nepokoj, ktorým vedú práve blázni chod sveta. Nemôže sa čudovať, prečo je človek zábudlivý tvor. Nepokojný človek nevenuje pozornosť slovám chudobného, ale múdreho. Kto je pokojný aj pri obliehaní mesta, je múdry. Kto je rozumný aj v ťažkých situáciách, je múdry. Tam, kde prevyšuje krik v nepriaznivých obdobiach života, tam nikdy nezvíťazí pokoj. Boh nám želá: „pokoj ľuďom, ktorých on miluje.“ (Lk 2,14) V staršom preklade: „pokoj ľuďom dobrej vôle.“ Inter arma silent musae (= medzi zbraňami mlčia múzy). Na základe výroku Kazateľa môžeme vyriešiť: inter arma silent sapientia (= medzi zbraňami mlčí múdrosť). Bezhlavý krik a nevlúdny nepokoj ubíjajú múdrosť. Kde rinčia zbrane, tam nemá šancu prehovoriť pokoj múdreho človeka.

18. verš

Kazateľ týmto postojom vlieva do pohára svojim poslucháčom čistého vína, ako je vnímaná skutočnosť. Toto vnímanie nemá nič spoločné s múdroťou, naopak je jej zapretím. Hlúposť triumfuje a múdrosť nezaisťuje úspech. Stúpenci múdrosti zaručujú pokoj, ich cesta vedie k dobru, ale jeden hriešnik dokáže zmariť celú cestu a privádza skazu. Hriech zničí, uvedie do záhuby všetko. Zahubí pokoj. Zahubí prosperitu. Zahubí vzrast. Zahubí to, čo bolo vyriešené múdroťou.

Drahé sestry a milí bratia! Múdrosť má svoju hodnotu. Síce nevykazuje vyčísliteľné hodnoty, nemá väčšinový podiel, ale pokojne pracuje. V ohrození sprostredkuje rovnosť, práve preto pre kazateľa je to lepšia, ba najlepšia alternatíva. Oddiel nehovorí len o múdrosti, ale aj o tom, že každý človek má svoju hodnotu. Chudobného, ale múdreho nikto nevypočuje, ale hľadanie a vyriešenie múdrosti je službou menšiny. Múdrosť aj dnes konkuruje bláznom a vypína sa nad všetkým krikom. Nečaká na svoje uplatnenie, len pokojne

a v tichosti pracuje. Človek, ktorý sa opiera o krik, stratil svoj pôvodný cieľ. Chce každého navodiť na nesprávny smer. Človek hľadajúci múdrosť sa podobá soli a kvasu ako o tom reční Ježiš: „*Vy ste soľ zeme. Ak soľ stratí chuť, čo jej dodá slanosť? Už nie je na nič súca, len ju vyhodí von, aby ľudia po nej šliapali.*“ (Mt 5,13) „*Nebeské kráľovstvo je podobné kvasu, ktorý vzala žena a zamiesila do troch mier múky, takže všetko vykvasilo.*“ (Mt 13,33)

Čo ti dodá slanosť? Si súci / súca múdrosti Božej? Zamiesiš svoje vlastné cesto kvasom Božím? Koľko múky venuješ tomu, aby všetko vykvasilo? Podobenstvá Kristove sú obrazom nášho vlastného života. Podobenstvo kazateľove je príkladom toho, ako sa chová človek. Naučme sa s Kristom a v Kristovi konať múdro, lebo On sa stal našou múdrosťou, a konal všetko v prospech nás.

Biblický text: Skutky apoštolov 27, 1-8

„Len čo bolo rozhodnuté, že sa budeme plaviť do Itálie, odovzdali Pavla a niektorých ďalších väzňov stotníkovi menom Július z kohorty Jeho Veličenstva. Nastúpili sme na loď z Adramyttia, ktorá sa chystala na plavbu popri pobreží Ázie. Keď sme vyplávali na šíre more, bol s nami Aristarchos, Macedónčan z Tesaloniky. Na druhý deň sme pristáli v Sidone. Július sa zachoval voči Pavlovi ľudsky a dovolil mu zájsť k priateľom, aby prijal ich pohostinnosť. Keď sme odtiaľ vyplávali na more, plavili sme sa v závetrí popri Cypre, lebo vietor fúkal proti nám. Plavili sme sa po mori pozdĺž Cilície a Pamfýlie a prišli sme do lýkijskej Myry. Tam našiel stotník alexandrijskú loď, ktorá sa plavila do Itálie, a naložili nás na ňu. Veľa dní sme sa plavili veľmi pomaly a horko-ťažko sme sa dostali ku Knidu. Pretože vietor nám nedovoľoval pristáť, plavili sme sa v závetrí Kréty popri Salmoné. Len tak-tak sme ju oboplávali a dostali sme sa na isté miesto neďaleko mesta Lasaja, ktoré sa volá Dobré prístavy.“

Milí bratia a drahé sestry v Pánu Ježišovi!

Opis Pavlovej cesty do Ríma je veľmi presný, obširny a názorný. Aj z toho vyplýva, že Lukáš naozaj odprevádzal apoštola Pavla, a všetko podrobne opísal. Podľa mienky Thomasa Walkera v starovekej literatúre nenachádzame presnejší opis o diele a činnosti starovekých lodí ako u Lukáša v biblickej Knihe skutkov apoštolov. Pravdepodobne loď vyplávala z prístavu Cézarea, kde Pavol bol uväznený dva roky, a kde ho vypočúval Félix, Festus a Agripa.

Ale kto sú tí ďalší väzni? Boli to odsúdení na popravu, ktorí boli prevezení do Ríma, aby vo veľkých sálach, v predsieniach a v arénach pobavili veľmožov Rímskeho impéria. Väzni boli obeťami zábav a radovánok Rimanov. Odsúdení boli prevážaní do Ríma na kratochvílkové účely. Pavol sa teda plaví po Egejskom a následne Stredozemnom mori s ďalšími väzňami.

Apoštol Pavol ako väzeň a pritom je učeníkom Ježiša Krista. Treba si uvedomiť drsnosť tu prítomného sveta a pominuteľnosť ľudského života. Pavol musí dať príklad aj Rimanov, ale nie ich súdnicstvu, ale príklad kresťanom, ktorí sú soľou zeme a svetlom sveta práve v tom Ríme, kde kratochvíľa a radovánky majú obrovskú prevahu v ponímaní kresťanov. V duchu slobodný apoštol Pavol sa musí stretnúť so svojimi priateľmi a povedať im Ježišovú pravdu: *„na svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet!“* (Jn 16,33)

Pavol počas tejto cesty nie je sám. Opis v prvej osobe množného čísla vnáša do príbehu povzbudenie. Popritom vymenovanie jednotlivcov je obrovským posilnením kresťanskej komunity. Použité zámeno „my“ je zámerné a hovorí o tom, že Pavol nie je sám. Svoju úlohu ako väzeň naplní so svojimi spolucestovateľmi. Nemá sa čoho obávať. Je povzbudený a podržaný s tými, ktorí sú fyzicky v jeho blízkosti. Na konci listu apoštola Pavla Kolosanom čítame nasledovné: *„Pozdravuje vás môj spoluväzeň Aristarchos a Barnabášov bratranec Marek, o ktorom ste už dostali pokyny; prijmite ho, keď k vám príde.“* (Kol 4,10) Výraz „spoluväzeň“ naznačuje to, že Aristarchos a Marek prijímajú Pavlov údel, prijímajú jeho spôsob života, prijímajú jeho službu v prospech evanjelia života, a delia sa s ním so všetkým, aby zmiernili jeho účasť na Kristovom utrpení. Členovia posádky lode nie sú len väzni, ale aj kresťania, ktorí napomáhajú apoštolovi Pavlovi v jeho službe. Napomáhať, oddať sa službe, ktorá podporuje šírenie evanjelia. Byť nápomocný v službe, sprevádzať apoštola, stať sa spoluväzňom nie je ľahké rozhodnutie. Toto presvedčenie môže a vie vypestovať jedine Kristus, ktorý svedčí v kresťanských spoločenstvách práve prostredníctvom Pavla: *„Bratia, chcem, aby ste vedeli, že to, čo sa deje so mnou, viac prospelo šíreniu evanjelia, takže to, že som v putách pre Krista, sa stalo známym v celej vládnej budove aj medzi všetkými ostatnými. Mnohí z bratov v Pánovi, posilnení mojimi putami, v dôvere odvážnejšie a bez strachu hlásajú Slovo.“* Pavlove putá neznamenajú pokles vo viere, ba naopak vzrast viery celého spoločenstva.

Ľudskú dôstojnosť badať aj zo strany stotníka cisárskeho prápura, Júliusa. Aj svetská pomoc napomáha šíreniu evanjelia a nie je prekážkou hlásania radostnej zvesti počas cesty, aby sa bratia vo viere stretli. Preukázaná ľudskosť zo strany stotníka Júliusa je Božím dobrodením, lebo povzbudzovať a potešovať bratov a sestry bolo vždy Pavlovým životným cieľom a pritom sa dozvedel veľa nových informácií o živote cirkevných spoločenstiev, ktoré boli roztrúsené pozdĺž pobrežia.

Cesta do Ríma bola spríjemnená a oduševnená práve o stretnutie s tými, ktorí vo viere, v láske a v nádeji porozprávali Pavlovi a jeho spoluväzňom všetko, čo je potrebné k ich ďalšej službe. Nápomocní nie sú iba bratia a sestry, ale rásť vo viere pomáha aj ľudský prístup sveta, ktorý nezabráni voľnému pohybu radostnej zvesti o Ježišovi Kristovi a nezabráni ani stretnutiu bratov a sestier, ktorých by apoštol Pavol už nikdy nevidel. ADRAMITSKÁ LOĎ sa totiž plavila pozdĺž pobrežia. Prístav Adramyttium sa nachádzala na severovýchodnom pobreží Egejského mora neďaleko mesta Troáda. Prvý prístav, kde sa posádka zastavila, bol Sidón. Pravdepodobne bolo potrebné vyložiť alebo naložiť z hospodárskeho hľadiska prevážaný materiál. Tu sa môže porozprávať so svojimi bratmi a sestrami. Sú to vzácne chvíle, keď človek strávi čas s tými, ktorí sa spolupodieľajú na misijnej službe. Neskôr sa dočítame aj o tom, že počas ich putovania apoštol prechádza i svojim rodným krajom, veď z lode vidí Ciliciu, a následne Pamfiliu, ktorú navštívil počas svojej prvej misijnej cesty. Cesta do Miry trvala dva týždne, ale bola bohatá na skúsenosti a na udalosti. Počas dvoch týždňov cesty zažili to, o čom sa apoštolovi Pavlovi ani nesnívalo, a pritom Boh to učinil. Lukášovo svedectvo je výjavom toho, že apoštol všade počas svojej misijnej služby zasial Božie slovo. Má na čo spomínať, ale čo je dôležitejšie, všade ho prijímajú bratskou súdržnosťou a tou láskou Božou, ktorú hlásal na jednotlivých miestach počas svojho pôsobenia.

Nakoniec stotník Július zaobstará aj inú loď pôvodne z Alexandrie, ktorá prevezie väzňov až do Ríma. Cesta je však pomalá, lebo vietor nenapomáha službe, ale aj toto pomalé napredovanie umožňuje Pavlovi a jeho spolucestovateľom sa rozpomenúť na to krásne a ťažké povolanie, ktoré ich zastihlo počas služby. Spomalenie, rýchlosť vetra je symbolom toho, že Boh ich vedie. Musia prijať z Božej ruky vedenie. Vetrisko, tajfún, tornádo, alebo závetrie nie je v rukách skúsených námorníkov. Kréta a Dobré prístavy sú na dosah, ale Hospodin, Pán zástupov, koná podľa vlastného úsudku. Horko-ťažko v závetrí, alebo následne búrkou na rozbúrenom mori, je to jedno, lebo Boh sa rozhodol: Pavol musí svedčiť o láske a pravde Ježišovej aj v Ríme. On to aj učiní.

Záverečná modlitba

Vyzývam milých bratov a drahé sestry, aby sa doma vo svojej tichosti pomodlili za to, čo Vás povzbudilo, alebo za tú slabosť, ktorú ste vyrozumeli pri čítaní biblického textu. Modlitba Pánova

Požehnanie: „Podľa toho poznávame, že ostávame v ňom a on v nás, že nám dal zo svojho Ducha. A my sme videli a svedčíme, že Otec poslal Syna za Spasiteľa sveta.“ (1Jn 4,13-14).“ Amen.

Záverečná pieseň: Chválospev č. 565: „Ó, vezmi ruky moje...“